

TAYYÂR-ZÂDE ATÂ
OSMANLI
SARAY TARİHİ

Târîh-i Enderûn

-I-

HAZIRLAYAN
MEHMET ARSLAN

KİTABEVİ

KITABEVİ • 440
Osmanlı Tarih Kaynakları • 12

Dizi Edidörü
Ali Şükrü Çoruk

Kapak
Özkul Eren

Dizgi/İç Düzen
All-Graf

Baskı
Çalış Ofset
Davutpaşa Caddesi No: 8 Topkapı - İstanbul
Tel: 0(212) 482 11 04

Cilt
Bayrak Matbaası

1. Baskı (600 Adet)

İstanbul, 2010

ISBN: 978-605-4208-72-2 (Tk.)
ISBN: 978-605-4208-73-9 (1. C.)

T.C.
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Sertifika No: 0107-34-007408

Online Satış
www.kitabus.com

© **KITABEVİ** Çatalçeşme Sok., No: 54/A Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: 0 (212) 512 43 28 - 511 21 43 • Faks: 513 77 26

TAYYÂR-ZÂDE ATÂ

OSMANLI
SARAY TARİHİ

– Târîh-i Enderûn –

- I -

Hazırlayan
Prof. Dr. Mehmet ARSLAN

KİTABEVİ

İçindekiler

ÖNSÖZ	21
Osmanlıca Kaynaklarda Tayyâr-zâde Atâ	25
Tayyâr-zâde Atâ'nın Hayatı	29
Tayyâr-zâde Atâ'nın Babası Mehmed Tayyâr Efendi'nin Hayatı	35
Tayyâr-zâde Atâ'nın Eserleri	37
1- Târîh-i Atâ (Enderûn Tarihi)	37
2- Divan	43
3- Tuhfetü'l-Fârisîn Fî Ahvâli Huyûli'l-Mücâhidîn	46
4- Tayyâr-zâde Mecmuası I	49
5- Tayyâr-zâde Mecmuası II	51
6- Gülşen-i Her Hışâl ve Ravza-i Durûb-ı Emsâl	52
7- Fülkü'l-Ma'ânî Fî Medîhi's-Sultânî	53
Atâ Târîhi'nin Kaynakları	55
Esere Yazılan Mensur ve Manzum Takrîzler	65
BİBLİYOGRAFYA	67
TAKRÎZÂT	69
Ba'zı Zevât-ı Fihâmîni Tenezzülen 'Înâyet Buyurdıkları Tekrîz-i 'Âliyedir	69
Şûrî vü Ma'nevî İhtiyâz-ı Fezâ'il-i 'İlmiyye ve İmtiyâz-ı Meşîhat-ı İslâmiyye ile Muktedâ-bih-i Fuzalâ-yı Enâm Olan Devletlü, Semâhatlü Hasan Fehmî Efendi Hazretleri'niñ Takrîz-i 'Âlîleridir	69

- Vükelâ-yı Fihâm-ı Devlet-i 'Aliyyeden Mecâlis-i 'Âliyye Me'mûr
ve 'İlm ü Fazl u Kemâl ile Müsellem ü Meşhûr Devletlü
'Abdu'r-Rahmân Sâmî Paşa Hazretleri'niñ Takrîz-i 'Âlîleridir 69
- Kâffe-i 'Ulûmda Fazl u Kemâli Müsellem ve Âşâr-ı Keşfresi
Muhterem Vükelâ-yı Fihâm-ı Devlet-i 'Aliyyeden Ma'ârif
Nezâret-i Celîlesine Sâye-resâ Olan Devletlü Ahmed Cevdet Paşa
Hazretleri'nin Takrîz-i 'Âlîleridir 70
- Vükelâ-yı Fihâm-ı Devlet-i 'Aliyye ve Ma'ârif-mendân-ı 'Aşr-ı 'Âlî-i
'Azîziyyeden Dîvân-ı Ahkâm-ı 'Adliye Cezâ Dâ'iresi Riyâsetine
Zîb-efzâ Devletlü 'İrfân Paşa Hazretleri'niñ Takrîz-i 'Âlîleridir 72
- Yeñi Kapu Dergâh-ı Feyz-iktinâhında Merkez-ârâ-yı Dâ'ire-i İrşâd
Şeyhim Reşâdetlü Şeyh 'Osmân Şalâhu'd-dîn Dede Efendi
Hazretleri'niñ Berây-ı Takrîz Eşer-i Kalem-i Mu'ciz-raqamlarıdır 73
- Qudemâ-yı E'âzım-ı Ricâl-i Devlet-i 'Aliyyeden ve Şûrâ-yı
Devlet A'zâ-yı Kirâmından 'Aţûfetlü Rızâ Efendi Hazretleri'niñ
Takrîz-i 'Âlîleridir 75
- Qudemâ-yı Ecille-i Devlet-i 'Aliyye ve Ma'ârif-mendân-ı
'Aşriyyeden İşkodralı Muştafâ Paşa-zâde Filibe Mutaşarrıfı
Sa'âdetlü Hasan Hakkı Begefendi Hazretleri'nin Takrîz-i
'Âlîleridir 76
- Ecille-i Ricâl-i Devlet-i 'Aliyye ve Fuhûlîn-i 'Ulemâ-yı 'Aşr-ı 'Âlî-i
'Azîziyyeden Resmo Sancığı Mutaşarrıf-ı Sâbıkı Sa'âdetlü
'Abdü'n-Nâfi' Efendi Hazretleri'niñ Takrîz-i 'Âlîleridir 79
- Rûmili Beglerbegiligi Pâye-i Celîliyle Mübeccel Olan Zevât-ı
Kirâmıñ Mutehayyizân u Fuzalâsından Üdebâ-yı Münşiyân-ı
'Aşriñ Mâ-bihî'l-İftihârı Filibe Mutaşarrıf-ı Sâbıkı Sa'âdetlü
Veys Paşa Hazretleri'niñ Takrîz-i 'Âlîleridir 81
- Mevâlî-i 'İzâm-ı Ma'ârif-ittisâmdan ve Dîvân-ı Ahkâm-ı 'Adliye
A'zâ-yı Kirâmından Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Mektûbî-zâde
Fazîletlü 'İzzet Mollâ Efendi Hazretleri'niñ Takrîz-i 'Âlîleridir 82
- Mutehayyizân-ı Ricâl-i Devlet-i 'Aliyye ve Ma'ârif-mendân-ı
'Aşr-ı 'Azîz-i 'Âlîden Ma'âdin-i Hümâyûn Müdürî Sa'âdetlü
Sa'dullâh Begefendi'niñ Takrîz-i Sâlimü't-Ta'rîz-i Belîgâneleridir 83

Mu'teberân-ı Ricâl-i Devlet-i 'Aliyye ve Ma'ârif-mendân-ı Bendegân-ı Saltanat-ı Seniyyeden Evkâf-ı Hümâyûn Mektûbcısı Sâbık ve Yemen Vilâyeti Defter-dârı Hâlâ Sa'âdetlü Hâliş Efendi'niñ Evvel-be-Evvel Muhteri'-i Tab'-ı Zarîfâneleri olan Târîh ve Takrîz-i 'Âlîleridir	84
Kudemâ-yı Erkân-ı Enderûn-ı Hümâyûndan Sır Kâtibi Yamağı ve El-hâletü Hâzihî Dâru'l-Mu'allimât Müdîri 'Ayıntâbî Merhûm Hâce Es'ad Efendi-zâde 'İzzetlü El-Hâc Emîn Efendi'niñ Târîh-i Maqlûb-ı Maqbûlleridir	86
Üsküdâr'da 'Înâdiyye Mahallesi'nde Kâ'in Bandırma Hânkâh-ı Şerîfesi Post-nişîni Cennet-mekân Selâmet Efendi-zâde Reşâdetlü Fahru'd-dîn Efendi Hazretleriniñ Mahdûm-ı Mürşidâneleri Şûrâ-yı Devlet Ketebesi Müttehâyyizânından Necâbetlü Muhsin Efendi Oğlumuzuñ Takrîz-i Müstelzimü't-Tahsînleridir	86
Konya Vilâyet-i Celîlesi Mektûbçısı Hahdûm-ı 'Âcizî Nezîh Beg'niñ Takrîz-i Sâlimü't-Ta'rîzidir	88
TÂRİH-İ ATÂ CİLD-İ EVVEL	
Beyân-ı Sebeb-i Zabt-ı Târîh	89
Muqaddime	91
İşbu Târîhiñ Me'hazı Olan Tevârîh İle Râvîleriniñ Esâmîleri	92
Sultân 'Osmân Hân-ı Gâzî Hazretlerine Konya'dan Beyâz Sancağ İle Tabl ve Nefîr ve Şemşîr Gönderildikten Şoñra Nâm-ı Hümâyûnlarına Hutbe Kırâ'at Olındığı	93
Enderûn-ı Hümâyûn Ağalarının Pîşrev ve Pîşdâdları Tertîbâtı ve Nizâmâtınıñ Mebde'-i Temhîdâtı	94
Osmân Hân-ı Gâzî'niñ Firdevs-Âşiyân Sultân Orhân Hân'a Olan Veşâyâ-yı 'İbret-âmîzleriyle İrtihâlleri ve Hayrât ve Müberrâtı ve Zamânı 'Ulemâ ve Meşâyihü	96
Neşâyih-i 'Osmân Hân-ı Gâzî 'Aleyhi Rahmetü'l-Bârî	96
Orhân Hân-ı Gâzî 'Aşr-ı 'Âlîsinde Tahayyüz İden Enderûn-ı Hümâyûn Pîşdâdlarıyla 'Osmân Hân-ı Gâzî 'Ulemâ ve Meşâyihü	98

Sultân Orhân Hân'ın Birâder ve Şadr-ı A'zam-ı Kemâlât-güsteri 'Alâ'üddîn Paşa Ma'rifetiyle Teşkil ve Tertîb Olunan Şunûf-ı 'Askeriyye ve Ta'yîn-i Zıyy ü Kıyâfet ve Darb-ı Sikke ve İhdâş-ı Nâm-ı Şadâret	100
"Hiyel-i Harbiyye-i Orhân Hân" Nâmıyla Te'lîf Olunan Kitâb ve Şehzâde Süleymân Paşa'nın Rûmili'ne 'Ubûriyla Sikke-i Mevleviyye İktisâ ve Şehâdeti ve Hıristiyân Evlâdından Göñülü 'Asker Tertîbi ve Orhân Hân-ı Gâzî Hazretleri'nin İrtihâli ve Zamânı 'ulemâ ve Meşâyih	101
Orhân Hân-ı Gâzî Hazretleri 'Aşr-ı 'Âlîsinde Olan 'Ulemâ ve Meşâyih Beyân Olunur	110
Hudâvendigâr Sultân Murâd Hân-ı Evvel'in Zamân-ı 'Âlîlerinde Edirne'nin Mağarr-ı Saltanat İttihâzı ve Sarây-ı Hümâyûn İnşası ve 'Acemî Oğlanları Kışlaları İcâdı ve Göñüllü Hıristiyân Evlâdı Nücebâsından Yeñiçeri ve Sipâh ve Silahdâr ve 'Ulûfeciyân-ı Yemîn ü Yesâr ve Gurebâ-i Yemîn ü Yesâr ve 'Azabân Ta'bîriyle Altı Nev' 'Asker Tertîb Eylediği ve Kosova Muharebesi ve Edirne Sarâyı'nın Tunca Kenârına Te'sîs ve Hayrât ve Müberrâtıyla Zamânı 'Ulemâ ve Meşâyih	110-111
Hâkân-ı Gazâ-iktinâh Murâd Hân-ı Evvel Hazretleri'ne Mu'âşır Olan 'Ulemâ ve Meşâyih Beyânındadır	115
Yıldırım Bâyezîd Hân'a Ol Vakit Mışır'da Ârâm-sâz Olan Halîfeden "Pâdişâh-ı Rûm" 'Unvânı Virildiği ve Edirne'de Tunca Kenârındaki Sarâyı Terk İle Şimdiki Sultân Selîm Câmî'i Mahalli Olan Zirvede Bir Sarây Te'sîs Olındığı	116
Şehriyâr-ı Şevket-âşâr Hazretlerinin 'Aşr-ı 'Âlîleri 'Ulemâ-i Kirâm ve Meşâyih-i 'İzâmı Beyânındadır	118
Çelebi Sultân Mehmed Hân'ın İhdâş İtdiği Çukadârlıkla Aq Ağalar İstihdâmı ve Cündîliğinin İcâdı ve Hayrât ve Müberrâtıyla Zamânı 'Ulemâ ve Meşâyih	119
Padişâh-ı Gazâ-Destgâh Hazretlerinin Mu'âşır-ı Hümâyûnları Olan 'Ulemâ ve Meşâyih-i Kirâm	123

Ebu'l-Hayr Sultân Murâd Hân-ı Şânî Hazretleri 'Aşırında Göñulla 'Askeriniñ Devşirmeye Tahviliyle Nizâmınıñ Te'sîs ve Aķ Ağalardan Dârü's-Sa'âde Ağalığı İnzimâmıyla Kāpu Ağalığı ve Daha Ba'zı Merâtibiñ İhdâsı	123
Murâd Hân-ı Şânî-i Ğâzî Hazretleriniñ Muvaffak Buyurulduķları Hayrât u Müberrât Beyânındadır	125
Şehriyâr-ı Ma'âli-âşâr Hazretlerine Mu'âşır Olan 'Ulemâ ve Meşâyiḡ-i Kirâm	126
Fâtih Sultân Mehmed Hân Hazretleri'niñ Edirne Şehrinde Zirvedeki Sarâyı Terk İle Yine Tunca Kenârındaki Sarâyı Ta'mîr Eylediği ve İstanbul'uñ Fethini Mute'âķib Eski ve Yefî Sarâyıları Te'sîs İderek Ba'zı Ocaķlar ve Gedikler İcâd İtdiği ve Bu Zeylde İstanbul'uñ Târîḡ-i Feth ve İ'mârına ve Ba'zı Teferru'âta Dâ'ir Rûm Târîḡlerinden Mütercem Fıķralarla Fâtih Hazretleri'niñ Hayrât ve Müberrâtı ve Zamânı 'Ulemâ ve Meşâyiḡı	128
İşbu Kilîsânıñ Şûret-i Binâ ve Sebeb-i İnşâ ve Cebe-ḡâneye Tahvili Beyânındadır	145
Kıztaşı Hakkında Bir Ma'lûmât-ı Zâ'idecik	146
Sarây-ı Hümâyûnuñ Ba'zı Teferru'âtıyla Mu'aḡḡaran 'İlâve Olunan Ebniyesine Dâ'ir Rivâyâtdır	151
Bu Kaşrıñ Bâ'is-i İcâd u İnşâsı	153
Fâtih Hazretleri'niñ Mu'âşır Olan 'Ulemâ-yı A'lâm ve Meşâyiḡ-i Kirâm Beyânındadır	159
Şûret-i Nişân-ı Hümâyûn	163
Fâtih Hazretleri'niñ Hayrât ve Müberrât-ı Celîleleri	164
Sultân Bâyezîd Hân-ı Şânî Hazretleri'niñ Ğalaḡa Sarâyı'nı İhdâs ve Ba'zı Gedikler ve Uşûller İhtirâ' ve Aķ Ağalardan Ğalaḡa Sarâyı Ağası Ta'yîniyle Çerâġlıķlar Tahşîş Eyledikleri ve Hayrât ve Müberrâtıyla Zamânı 'Ulemâ ve Meşâyiḡı	166
Ğalaḡa Sarâyı'niñ Te'sîs ü İcâdı	167
Vâlid-i Mâcid-i Keşîrû'l-Mehâmid-i Bâyezîd Hânî Fâtih Hazretleri 'Aşr-ı 'Âlîsinden Kālan ve Zamân-ı Şâḡnelerine Yetişen 'Ulemâ-yı 'İzâm Hâzerâtıyla Meşâyiḡ-i Kirâm Beyânındadır	177

Yavuz Sultân Selîm Hân Hazretleri'niñ Mısr'ı Fethi ve Emânât-ı Celileyi İstanbul'a Naql ve Hıl'at-ı Hılâfet-i Seniyyeyi İktisâ İle Hırka-i Sa'âdet Dâ'ire-i 'Aliyyesiyle Hademesi Olan Hâş Otalılar İçün Hâne-i Hâşşayı Te'sîs Eyledikleri ve Sâ'ir Ba'zı Muvaffakiyetleri ve Enderûn Emek-dârlarınıñ Çerâğlıkları Muhaşşasâtınıñ 'İlâvâtı ve Elbise ve İmâmece Ba'zı Tebdîlât ve Zamânı 'Ulemâ ve Meşâyihı	179
Ķânûnî Sultân Süleymân Hân Hazretleri 'Ahd-i 'Âlîsinde İcrâ Olunan Ba'zı Esâlîb İle Hayrât ve Müberrâtı ve 'Aden ve Yemen'iñ Memâlik- Mahrûseye Mükerreren İlhâkı ve Zamânı 'Ulemâ ve Meşâyihı ve İlk Def'a Olarak Fıransa'yı Himâyesi ve Ķat'-ı Mu'âhedesi ve Fıransa Kıralı Fıransuva ve Vâlidesi Kraliçeniñ Mektûbları	207
Ķânûnî Sultân Süleymân Hân hazretleriniñ hayrât u müberrât-ı celîleleri beyânındadır	221
Hâkân-ı Behişt-nişân Hazretleriniñ 'Aşr-ı 'Âlîsinde Olan 'Ulemâ-yı A'lâm ve Meşâyih-i Kirâm	223
Ķânûnî Hazretleri'niñ Sigetvâr Seferinde Otağ-ı Hümâyûnlarında İrtihâlleri ve Bu Bâbda Bâkî Efendi'niñ Merşiyesi ve Şadr-ı A'zam Şokullı Mehmed Paşa'nıñ İbrâzına Muvaffak Oldığı Hüsni Hıdmet ve Himmeti	225
Sultân Selîm Hân-ı Sâni 'Aşrında Cezîretü'l-'Arab ve 'Aden ve Yemen Hıttalarınıñ Dördünci Def'a Olarak Fethi ve İcrâ-yı Nizâmâtı ve Leyâlî-i Mübârekede Menârât-ı Cevâmî'iñ Ķanâdîl İle Tezyîn Olunması İhdâsı	232
Sarây-ı Hümâyûn'dan Tefeyyüzle İbkâ-yı Nîk-nâm İden Zevâtıñ Aşdikâ ve Kâr-güzârlarınıñ Esâmîsi	234
Sarây-ı Hümâyûnda Cârî Çerâğlık Uşûliyle Ba'zı Nizâmâtı Beyânındadır	236
Sarây-ı Hümâyûna Yeñi Alınan Ağalara Eskileriñ Hasbe'l-Uşûl İbtidâki Tenbîhâtı ve Lalalarıñ Hıdmetleri ve Tahşîl-i Ma'ârif Uşûli	237
Tenbîhât	237
Lalalarıñ Hıdmetleri	238

Tahşîl-i 'İlm ü Ma'ârif ve Şan'ata Dâ'ir Uşûl	238
Koğuşlar Zâbitânıyla Ba'zı Gedikler ve Hıdmetler Kâ'idesi ve Koğuşlarda Cereyân İden Kavânîn ve Nizâmât İle Tahşîl-i 'Ulûm Keyfiyeti	240
Koğuş Zâbitânının Hıdmetleri	240
Koğuşlarda Cereyân İden Kavânîn ve Nizâmât	241
Tahşîl-i 'Ulûma Dâ'ir Nizâmât	244
Koğuşlar Nezâfeti Nizâmâtı ve Ba'zı Müteferri'ât-ı Uşûl ve Tenezzüh Uşûliyle Âdâb-ı Mübâlât-ı Dîniyye ve Esâlib ve Nizâmât-ı Sâ'ire Keyfiyeti	245
Tenezzüh ve Teneffüs Uşûline Dâ'ir ve Sâ'ir Nizâmât	245
Âdâb-ı Mübâlât-ı Dîniyyeye Dâ'ir Kavâ'id ü 'Âdât	246
Lalaların 'Acemîlerine Kânûnen Vâki' Olan Emr ü Tenbîhleriyle Ba'zı Uşûl ve Âdâb-ı Enderûn-ı Hümâyûn	247
Koğuşlardan On İkişer Halîfe İhdâş Olındığı ve Hazîne ve Kîlâr ve Seferli Koğuşları Gedikleri	252
Tahşîl-i 'Ulûm İdenler İle Hattât Olanlar ve Hıfz-ı Kur'ân-ı Kerîm İdenler Haklarında Li-Ecli't-Teşvîk Ne Vechile İltifât İcrâ Olındığı ..	254
Şehrî-zâde Es'ad Efendi Târîhçesi'nden Menkûl Sarây-ı Hümâyûnda On Bin Âdem Bulundığı ve İbrâhîm Müteferrika'nın Matbû'âtı Tanzîmi	257
Koğuşlarda Ârâm Eylemek Uşûli ve Dârü's-Sa'âde Ağalığının Aķ Ağalardan Zencî Ağalara ve Yine Aķ Ağalara Keyfiyet-i İntikâli ...	258
Muştafâ Hân-ı Şânî 'Aşrı Silâhdârı Olup Rütbe-i Şadâreti İhrâz İden Çorlulu 'Alî Paşa'nın Sarây-ı Hümâyûnunu Her Şu'besine Virdiği Nizâmât Keyfiyeti	260
Hazîne ve Kîlâr ve Seferli Koğuşlarında Ocak Yoluyla Hâşıl Olan Me'mûriyetler	263
İhrâzı Ocak Yoluna Mütevaķkîf Olmayup Üç Koğuşdan Erbâb-ı İsti'dâda Münhasır Olan Me'mûriyetlerle İkisinden Hâric Olan Hıdmetler	263
Bu Dirliklerde Kudemâdan Olanlara Virilen Me'mûriyetler	265

Hazîne-i Hümâyûn Koğuşında Ocağ Yoluyla Hâşıl Olan Me'mûriyetler	265
Kılâr-ı Hâşşa Koğuşında Ocağ Yoluyla Hâşıl Olan Me'mûriyetler	266
Seferli Koğuşında Ocağ Yoluyla Hâşıl Olan Me'mûriyetler	266
İhrâzı Ocağ Yoluna Mütevakkıf Olmayup Erbâb-ı İsti'dâda Münhasıran Hazîne Koğuşına Maşşûş Me'mûriyetler	267
İhrâzı Ocağ Yoluna Mütevakkıf Olmayup Erbâb-ı İsti'dâda Münhasıran Kılâr-ı Hâşşa Koğuşına Maşşûş Me'mûriyetler	267
Ocağ Yoluna Muhtâc Olmayarak Seferli Koğuşına Maşşûş Olan Hıdmetler	268
Ocağ Yoluna Mütevakkıf Olmayup Bulunduğı Meslekde Kudemâdan Olarak Tarıqlerince Baş Eski Bulunduğı Hâlde Bi't-tab' Yoluyla Huşûle Gelen ve Üç Koğuşdan da Naşbı Câ'iz Olan Me'mûriyetler ..	268
Ocağ Yolını ve Bulunduğı Mesleki Kağ'a ve Sinn ü Sâle Mütevakkıf Olmayup Kâbiliyyet ve İsti'dâd ile Meşrûf Olarak Üç Koğuşdan da Naşbı Câ'iz Olan Me'mûriyetler	269
Koğuşlarıñ Birinci Zâbitleri Olan Geyim ve Pîş-gîr ve Câme-şûy Başları ve Alt Tarafları Olan Bıçaqlı Eskilerinden Mâ-'adâ Üç Oğadan Ocağ Yolını Kağ'a Hâcet Olmayarak Buldukları Dirliklerde Eskiyüp Hâne-i Hâşşaya Zi'l-yed Olanlar	269
Ser-Mağfillik ve Başçavuşluk ve Bî-zebânlık Me'mûriyetleriniñ Hıdmet ve Vezâ'ifi	269
Ser-Mağfillik Hıdmeti	269
Başçavuş ile Rûfekâsınıñ Şan'at ve Hıdmetleri	270
Bî-zebânlarıñ Hıdmeti	271
Hazîne-i Hümâyûn Baş Kullukçılığıyla Çantacı ve Nebetçi Baş ve Haftâncınıñ Hıdmetleri	272
Cüceleriñ Hıdmeti	273
Hazîne-i Hümâyûn Baş Kullukçısınıñ Hıdmeti	273
Hazîne-i Hümâyûn Çantacısıyla Hazîne Kethudâsı Haftâncısınıñ Hıdmetleri	273
Hazîne-i Hümâyûn Yazıcılarıñ Tertîb ve Hıdmetleri	274

Kılâr-ı Hâşsa Baş Kullukçısı ve Nebetçi Başı ve Şerbetçisiniñ ve Sır Kâtibi Yamağının Hıdmetleri	275
Kılâr-ı Hâşsa Nevbetçi Başısınıñ Hıdmeti	275
Kılâr Koğuşından Naşbı Kânûn Olan Şerbetçilik Hıdmeti	276
Sır Kâtibi Yamaqlığınıñ Hıdmeti	277
Cündîligiñ Şan'at ve Hıdmetleri	278
Cündîligiñ Bâ'ış-i Zuhûr ve İcâdıyla Bunlar İki Fırka Olup Birine Bamyacı ve Dîgerine Lağanacı İtlâkınıñ Aşl u Sebebi Beyân Olunur	278
Üç Koğuş Ağalarınıñ Ma'âş ve Vazîfe-i Mu'ayyeneleri	284
Hâzîne ve Kılâr ve Seferli Ağalarınıñ Ma'âş-ı Muğannen ve Vazîfe-i Mu'ayyeneleri Beyânındadır	284
Şehrî-zâde Es'âd ve Râşid Efendiler Târîhleriniñ Ba'zı Fıkraları	286
Aşağı Koğuşlardan Hâne-i Hâşsaya Nakle Kesb-i İstihkâk Hâli ve Yeñi Nakl ve Çerâğ Buyurulmak Uşûli	288
Ber-Uşûl Hâne-i Hâşsaya Nakle Kesb-i İstihkâk İdenler	288
Hane-i Hâşsaya Yeñi Nakl ve Çerâğ Buyurulmak Uşûli	288
Hâne-i Hâşsanıñ Uşûl ve Hıdmetleri	292
Baş Lalalıgıñ ve Şarıqçı ve Tüfengçi ve Kahveci ve Berber Başlıklarınıñ ve Tırnaqçılıgıñ Hıdmetleri	294
Ocak Yolını Kat'a Hâcet Olmayup Hâne-i Hâşsa Ağavâtınıñ Erbâb-ı Liyâkatına İhâle Olunan Menâşib Beyânındadır	294
Baş Lalalık Me'mûriyyetiniñ Hıdmeti	294
Şarıqçı Başınıñ Hıdmeti	295
Tüfengçi Başlarınıñ Hıdmeti	296
Hâne-i Hâşsa Ağavâtınıñ Menâşib-ı Mu'teberesinden Ma'dûd Olup Ahyânen Mâ-beyncilikle Berâber ve Ba'zen Yalnız Manşib Olarak Hâş Otalılar Müsta'iddânına Tevcîh Olunan Kahveci Başlıgıñ Hıdmeti	297
Berber Başlıgıñ ve Gediklü ve Mülâzım Berberleriñ Şûret-i Me'mûriyyet ve Hıdmetleri	298
Tırnaqçılarıñ Hıdmeti	299

Hazîne-i Hümâyûn Kethudâsınıñ Hıdmet-i Maşşûsası	299
Sır Kitâbetiniñ Hıdmeti	301
Rikâb-ı Hümâyûn Baş Çukadârı ile Rûfekâsınıñ Hıdmet ve Nizâm ve Tertîbleri	302
Hâne-i Hâşsa Ağavâtı Kesb-i Kıdem İtdikçe Ocağ Yolınca Şırasıyla Hâşıl Olan Me'mûriyyetleri Beyân Olunur	305
Pişgîr ve Anağdâr ve Dûlbend Ağalarıyla Rikâbdâr ve Çukadâr Ağalarıñ Hıdmetleri	305
Baş Piş-gîr Ağasınıñ Alt Tarafındaki Üç Biniş ve Köşe Piş-gîr Ağalarıñ Hıdmetleri	305
Göç ve Köşe Piş-gîr Ağaları Olan Dört Zâtıdan Bed' ile Anağdar ve Dûlbend ve Rikâbdâr ve Çukadâr Ağalıkları Yoliyla ve Kıdemle Hâşıl Olan Menâşıbdır	306
Anağdar Ağalığına Zi'l-yed Olan Baş Piş-gîr Ağalığıniñ Me'mûriyyeti	306
Dûlbend Ağalığına Zi'l-yed Olan Anağdar Ağasınıñ Hıdmeti	307
Rikâbdâr Ağalığın Mülâzımı Olan Dûlbend Ağalarıniñ Hıdmeti	308
Hırka-i Şerîf Ziyâretinden Üç Gün Evvel Dûlbend Ağaları Mübâşeretiyile İfâ Olunan Hıdemât-ı Mebrûke-i Kânûniyye	308
Hâne-i Hâşsadan Ocağ Yoliyla Hâşıl Olan Çukadâr ve Rikâbdâr Ağalarıñ Hıdmetleri	309
Silahdâr Ağalarıñ Hıdmetleri	310
Huzûr Dersleri Nizâmı	313
Hırka-i Sa'âdet Ziyâreti Resmi	315
Hırka-i Şerîf Ziyâreti Günü Daha Sarây-ı Hümâyûna Gidilmezden Evvel Bâb-ı Âşafice İcrâ Olunan Resm-i Teşrifât	315
Hırka-i Sa'âdet Ziyâreti Teşrifâtınıñ Enderûnca İcrâ Olunan Merâsimi ..	316
Ramazân-ı Şerîfiñ On Beşinci Günü Yeñiçerilere Baklava İhsânı Resmi	320
Ramazân-ı Şerîfiñ Yirmi Birinci Gicesi Taraf-ı Hazret-i Pâdişâhîden Şadr-ı A'zamâ Kuşçı Başı İle İrsâl Olunan İftâriyye Kahvaltısıyla Ta'âmıñ Bâb-ı 'Âliye Vuşulinde Taraf-ı Şadr-ı A'zamâden İlbâs Olunan Hıl'atlardır	321

İrtesi Yirmi İkinci Gicesi Dâru's-Sa'âde Ağası Tarafından Ta'âm Takdîmiyle Tevķîr Olundukda İlbâs Olunan Hıl'atlardır	321
Ķadir Gicesi Ayaşofya'ya 'Azîmet-i Hümâyûn Teşrifâtı	321
Arefe Mu'âyedesi Resmi:	322
Resm-i Mu'âyede-i A'yâd ve Teşrifâtı ve Alây Terfîbâtı	323
Mu'âyede-i Hümâyûn Teşrifâtı	324
Bayrâm Rikâbı Uşûl ve Teşrifâtı	327
Tertîb-i Alây-ı 'İdeyn-i Sa'ideyn	327
Bayrâm Rikâbı Teşrifâtı	332
Mevlid-i Şerif Kıra'atı Merâsimi	334
Beher Sene Mu'tâd Üzere Mevlid-i Şerif Kıra'atı Günü Huzûr-ı Hümâyûnda İlbâs Olunan Hıl'atlar	341
Şurre-i Hümâyûn Emâneti Merâsim ve Teşrifâtı ve Şerif Hazretlerinden Emâret Boğçası Vürûdî	342
Tevcîh-i Emânet-i Şurre ve Me'mûriyyet-i Ağa-yı Haftân Be-Şerif-i Mekke-i Mükerreme	342
Mu'tâd-ı Kadîm Üzere Beher Sene Şurre-i Hümâyûn İhrâcî Teşrifâtı ..	343
Mu'tâd-ı Kadîm Üzere Beher Sene Şurre-i Hümâyûn İhrâcında İlbâs ve Cânib-i Mekke-i Mükerreme'ye İrsâl Olunan Hıla'-ı Mütenevvi'a ve Hedâyâ-yı Sâ'ire	347
İlbâs İktizâ iden Hıla'-hâ-yı Mütenevvi'a	347
Ķulaguz Boğçası Vürûdî	348
Şerif Hazretlerinin Hediye Boğçaları Vürûdî	348
Huzûr-ı Âşafide Şerbet ve Ķahve Resmi İtmâmında Ber-mu'tâd İlbâs Olunan Hıl'atlar	348
Vilâdet Du'âsı Resmi	349
Vilâdet-i 'Aliyye Vukû'ı Resmi	349
Beşik Alâyı Resmi	349
Hazîne-i Hümâyûn Kethudâlığı ve Baş Çuķadârlık ve Silâhdârlığın Keyfiyyet-i Tebeddül ve Nizâmları	350
Hazîne-i Hümâyûn Kethudâlığını Tebeddülü Nizâmı	350

Baş Çukadârlık Tebeddüli Nizâmı	352
Silahdârlık Tebeddüli Nizâmı	353
Cülûs-ı Hümâyûnlar Vukû'ında Hazîne-i Hümâyûnuñ Mu'âyene Nizâmı	354
Dârü's-Sa'âde Ağalarının Uşûl ve Nizâm ve Kânûnları	357
Dârü's-sa'âde Ağaları Ta'bîr Olunan Zencî Ağalar Ocağının Taḥkîk Olunabilen Uşûl ve Nizâm ve Kânûn ve Hıdmetleri	357
Nevbet Kalfalarının Hıdemât-ı Maḥşûsaları ve Ortancalıkla Hâşılılığa İrtikâ Nizâmı	357
Ortancılıktan Hâşılılığa İrtikâ İtmek Nizâmı	358
Dârü's-sa'âde Ağalarının Koğuş Tertîbleri ve Aña Müte'allık Terbiye ve Nizâmları	360
Dârü's-sa'âde Ağaları Neferâtının Şûret-i Terbiye ve Te'dîbleri	361
Dârü's-sa'âde Ağasının Oḡa Lalalığı	362
Bîrûnda Bulunan Selâtîn-i 'İzâm Dâ'ire-i 'İffet-bâhirelerinde Müstahdem Harem Ağalarının Uşûlleri	362
Vâlîde Sultân-ı 'Aliyyetü's-şân Hazretleri Baş Ağalığı	363
Baş ve İkinci ve Üçüncü ve Dördüncü Muşâhiblikler	363
Şehzâde Efendiler Hazerâtının Lalalığı	363
Eski Sarây Baş Kapu Gulâmlığı	364
Yayla Baş Kapu Gulâmlığı	364
Yeni Sarây Baş Kapu Gulâmlığı	364
Hazîne Vekîli	364
Hazînedâr Ağa	365
Büyük Ağa Ta'bîr Olunan Dârü's-sa'âde Ağasının Uşûl ve Nizâm ve Hıdmeti	365
Büyük Ağa Ta'bîr Olunan Dârü's-sa'âde Ağalarının Tebeddülleri Nizâmı	367
Ulûfe İhrâcındaki İlçi Mülâkâtı Nizâmı ve İlbâs Olunan Hıl'atlar ve Taraf-ı Şadârete Gönderilen Kürk Teşrifâtı	369
Ulûfe İhrâcında Kûbbe-i Hümâyûnda Huzûr-ı Âşâfide İlbâs Olunan Hıl'atlar:	375

Ulûfe Devrinde Taraf-ı Bâhirü's-şeref-i Cenâb-ı Cihândârîden	
Bâb-ı 'Âliye Mevrûd Teşrifât Resmidir:	376
Süferânîñ Nâme Takdîmi ve Süferâya Cevâb-nâme Teslîmi	
Teşrifâtı 'Îmâme ve Elbise Uşûli	377
Süferâya Dîvân-ı Hümâyûnda Nâme-i Hümâyûn Teslîmi Resmi	378
Îmâme ve Elbise Beyânındadır:	378
Fâtih Sultân Mehmed Hân 'Aleyhi'r-rahmetü Ve'l-gufrân Hazretleri	
'Aşr-ı 'Âlîsinde Tezâyüd-i Şevket ve Tezâ'uf-ı Saltanat Cihetiyle	
Îcâd ve Tezyîd Olunan 'Îmâmelerden Şehriyârân-ı 'Îzâm	
Efendilerimiz Hâzerâtına Maşşûş 'Îmâmelerdir	379
Şadr-ı A'zam ve Vüzerâ-yı Kirâma Maşşûş 'Îmâmeler	379
Tarîk-i 'İlmîye ve Ricâl-i Devlet-i 'Aliyye ve Kâffe-i 'Asâkir ve	
Hademeye Maşşûş 'Îmâmeler	379
Sarây-ı Hümâyûndan Tefeyyüz İdüp Meyl-i Müberrât İden	
Vâkıfların Esâmîsi	385
İştîlâhât-ı Sarây-ı Hümâyûn	386
Sarây-ı Hümâyûna Müte'allik Olan Erbâb-ı Menâşib ve Me'mûrîn	
ve İştâbl-ı 'Âmire Takımı ve Üzengi Ağaları ve Sarây-ı Hümâyûn	
Kapuları Me'mûrları ve Ta'mîrât Anbârî Takımı ve Sarây-ı	
Hümâyûn Dâhilinde Olan Ocaqlardan Zülüfli Baltacılar Ocağı	389
İştâbl-ı 'Âmire Takımı ve Üzengi Ağaları	389
Sarây-ı Hümâyûn Kapuları Me'mûrları	390
Yalı Köşki ve Sepedçiler Kaşrında Ârâm İden Ta'mîrât Anbârî Takımı ..	390
Sarây-ı Hümâyûnuñ Dâhilinde Olan Ocaqlardan Orta Kapu	
Dâhilinde Olan Zülüfli Baltacılar Ocağı	390
Topkapu'ya Karîb Bostâncı Başı Yeri'ndeki Hâşekîler Ocağı	392
Vaz'ında Kızbekçi Ta'bîr Olunan ve Mu'ahharan Galağ Olarak	
Kozbekçi Dinilen Ocağ	393
Hâş Furun ve Hârcî Furun Ocağı, Kuş-hâne ve Halvâ-hâne,	
Aşağı Matbah, Şuffe Ocağı, Hâtab Anbârî Takımı, Kapucu Ocağı,	
Bostancıbaşı Yerinde Yeşillikçi Ocağı, Tolâb Ocağı, Kapucular	
Ocağı ve Sâ'ir Müteferriğ Bostâncı Ocaqları	396
Kuş-hâne Matbah-ı Hümâyûnı Takımı	397

Halvâ-hâne Ocağı	397
Suffe Ocağı	398
Aşağı Maṭbah Ta'bir Olunan Aşçılar Ocağı	399
Hataḅ Anbârı Ocağı Dâhilindeki Haşırıcı Ocağı	399
Bostâncı Başı Yerde Peşlikçi Ocağı	400
Sûret-i Mektûb	401
Ṭolâb Ocağı	401
Hataḅ Anbârı Ocağı	402
Ḳapucı Ocağı	402
Şevkiyye Ta'bir Olunur İncüli ve İftâriyye Ḳaşr-ı Hümâyûnları Ocakları	403
Gül-hâne Ocağı	403
Bâgçılar ve Aşlamacılar Ocağı	403
Gül-hâne Ḳapusına Muttasıl Ḳurbân Ocağı	403
İshâkiyye Ocağı	404
İshâkiyye Ḳaşrına Ḳarîb Beden Kenârında Mezbele-keşân Ocağı	404
Sepetçiler Köşki Ocağı	404
Yalı Köşki Ocağı	404
Şoğuk Çeşme Ocağı	404
Bamyacılar Ocağı	405
Çizme Ḳapusu Ocağı	405
Ṭopkapu Ocağı	405
Hâş Bağçe Ocağı	405
Otluk Ḳapusu'na Ḳarîb Ḳuş-hâne Ocağı	406
Otluk Ḳapusu Ocağı	406
Balık-hâne Ḳapusu Ocağı	406
Bağçe İçinde Hegbeci Ocağı	406
Fil Ḳapusu Ocağı	407
Yeñi Sarây-ı Hümâyûnuñ Hâricinde Olup Hıdmetleri Sarây-ı Hümâyûna Mûte'allik ve Mensûb Olan Ocaqlardan Eski Sarây Baltaçısı Ta'bir Olunan ve Dârü's-sa'âde Ağaları Vâsıtalarıyla Harem-i Hümâyûn'a Hıdmet İden Teber-dârân Baltaçılar) Ocağı	407

Bostâncılardan Ma'dûd Yedekçi ve Serrâc-hâne Ocağı ve Sâ'irelerden Kayık-hâne ve Şandâlcı ve Tavuk-hâne ve Şolâk ve Peykler ve Sakğâlar ve Gümüşşuyı Ocağı ve Sâye Ocağı ve Terziler Kâr-hânesi Ocaqları	410
Kayık-hânedede Şandâlcı Ocağı	410
Tavuk-hâne Ocağı	411
Şolâk ve Peykler Ocağı	411
Sakğâlar Ocağı	411
Gümüş Şuyı Ocağı	412
Sâye Ocağı	412
Hişmetleri ve Ocaqları Sarây-ı Hümâyûn Hâricinde Olup Bostâncı Başılar Ma'iyetinde Olan Ocaqlar	412
Terziler kâr-hânesi	413
Yeñi Sarây-ı Hümâyûnuñ İç ve Tış Kapularıyla Eski Mâ-beyn-i Hümâyûn Ve Ba'zı Mekân ve Mevki'ler ve Mûte'ârif Dâ'ireler ve Kaşr-ı Hümâyûnlar Beyân Olunur	413
Ba'zı Mûte'ârif Dâ'ireler ile Kaşr-ı Hümâyûnlar	414
Hâtime-i Cild-i Evvel	419
TAKRİZ KISMININ İNDEKSİ (Şahıs, Mekan, Eser, Kavim, Millet) ..	421
I. CİLDİN İNDEKSİ (Şahıs, Mekan, Eser, Kavim, Millet)	423